

Nytt avgiftssystem för finansiering av Inspektionen för strategiska produkter

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens proposition 2007/08: 166 Nytt avgiftssystem för finansiering av Inspektionen för strategiska produkter.

I propositionen föreslår regeringen vissa ändringar i fråga om avgifter som tas ut för att finansiera Inspektionen för strategiska produkter (ISP).

Utskottet föreslår i betänkandet att riksdagen godkänner regeringens förslag.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	6
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Propositionen	8
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Lagförslagen

Riksdagen antar regeringens förslag till

- a) lag om ändring i lagen (1992:1300) om krigsmateriel,
- b) lag om ändring i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd,
- c) lag om ändring i lagen (1994:118) om inspektioner enligt Förenta nationernas konvention om förbud mot kemiska vapen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:166.

Stockholm den 14 oktober 2008

På utrikesutskottets vägnar

Göran Lennmarker

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Göran Lennmarker (m), Carina Hägg (s), Anne-Marie Pålsson (m), Kerstin Lundgren (c), Kent Härstedt (s), Birgitta Ohlsson (fp), Kenneth G Forslund (s), Walburga Habsburg Douglas (m), Kerstin Engle (s), Alf Svensson (kd), Christian Holm (m), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Bodil Ceballos (mp), Ameer Sachet (s), Lars Lindén (kd) och Curt Linderöth (m).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringen har i proposition 2007/08:166 Nytt avgiftssystem för finansiering av Inspektionen för strategiska produkter föreslagit vissa ändringar i fråga om avgifter som tas ut för finansiering av Inspektionen för strategiska produkter. Propositionen har remitterats till utrikesutskottet.

Utskottet föreslår i betänkandet att riksdagen godkänner regeringens förslag.

Bakgrund

Inspektionen för strategiska produkter (ISP) inrättades den 1 februari 1996 och har till uppgift att pröva bl.a. frågor om tillstånd till tillverkning av krigsmateriel samt export av krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden. Inspektionen finansieras genom avgifter från tillverkare av krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden.

Regeringen tillsatte 2003 en särskild utredare med uppgift att göra en översyn av krigsmateriellagstiftningen. Den särskilde utredarens arbete avslutades genom att betänkandet KRUT: Reformerat regelverk för handel med försvarsmateriel (SOU 2005:9) lades fram. I betänkandet behandlades inte frågan om ISP:s avgiftssystem.

I samband med remissförfarandet av betänkandet efterfrågade dock flera remissinstanser en översyn av avgiftssystemet för finansieringen av inspektionen.

Inom Utrikesdepartementet utarbetades 2006 en promemoria, Finansiering av Inspektionen för strategiska produkter (dnr UD2006/33210/NIS). Denna promemoria har remissbehandlats och överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag i den proposition som nu är aktuell.

Regeringen har inhämtat synpunkter från Lagrådet.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa ändringar i fråga om avgifter som tas ut för att finansiera Inspektionen för strategiska produkter (ISP). Syftet med de föreslagna ändringarna är att vidga kretsen av avgiftsskyldiga och att få till stånd ett system där avgifternas storlek fördelas på ett mer proportionerligt sätt mellan de företag som berörs av ISP:s verksamhet.

Ändringarna innebär att kretsen av avgiftsskyldiga vidgas från att som i dag omfatta endast tillverkare av krigsmateriel eller produkter med dubbla användningsområden till att omfatta i stort sett samtliga som bedriver verksamhet som är föremål för ISP:s tillsyn eller tillståndsprövning.

Ändringarna innebär också att inspektionens internationella verksamhet och dess verksamhet med tillståndsprövning enligt EG-förordningar om ekonomiska sanktioner inte kommer att finansieras genom avgifter.

Ändringarna innebär vidare att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får bemyndigande att meddela föreskrifter om avgifterna.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2009.

I propositionen redogör regeringen för gällande rätt, ett nytt avgiftssystem för finansiering av Inspektionen för strategiska produkter samt tidpunkt för ikraftträdande och övergångsbestämmelser.

Utskottets överväganden

Utskottet konstaterar inledningsvis att riksdagen och den dåvarande regeringen, i samband med inrättandet av ISP, gjorde bedömningen att inspektionens verksamhet, av statsfinansiella skäl, i sin helhet skulle täckas av avgifter som skulle tas ut av den som har tillstånd att tillverka krigsmateriel eller av den som tillverkar produkter med dubbla användningsområden.¹

Utskottet konstaterar vidare att bestämmelser om avgift till ISP och deklarationsskyldighet för sådan avgift finns i lagen (1992:1300) om krigsmateriel samt i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd med tillhörande förordningar. I dessa författningar finns också bestämmelser om tillsyn och tillståndsprövning samt andra bestämmelser om deklarationsskyldighet.

Deklarationsskyldighet gäller även för den som producerar, bereder, förbrukar m.m. vissa kemiska ämnen. I lagen (1994:118) om inspektioner enligt Förenta nationernas konvention om förbud mot kemiska vapen med tillhörande förordning finns bestämmelser om tillsyn i form av inspektioner. I Förenta nationernas konvention om förbud mot utveckling, produktion, innehav och användning av kemiska vapen samt om deras förstöring (SÖ 1993:28) finns bestämmelser om deklarationsskyldighet och inspektioner. Dessa bestämmelser har införlivats i svensk rätt genom de ovan nämnda författningarna.

I dag är endast tillverkare av krigsmateriel eller produkter med dubbla användningsområden avgiftsskyldiga för finansieringen av ISP. Detta innebär att flera företag som står under inspektionens tillsyn eller hos inspektionen ansöker om tillstånd till olika förfaranden eller verksamheter i fråga om krigsmateriel eller produkter med dubbla användningsområden inte är avgiftsskyldiga.

Utskottet anser, liksom regeringen, att det nuvarande systemet har brister, eftersom vissa företag som omfattas av ISP:s tillsyn eller tillståndsprövning över huvud taget inte betalar någon avgift medan andra betalar en oproportionerligt stor andel av inspektionens kostnader jämfört med vad handläggningen av deras ärenden eller den tillsyn som ISP utövar gentemot dem kostar inspektionen.

Utskottet välkomnar därför regeringens förslag om ett nytt avgiftssystem för finansieringen av inspektionen. Syftet med de föreslagna ändringarna är att få till stånd ett system där avgiftsskyldigheten och avgifternas storlek fördelas på ett mer proportionerligt sätt mellan de företag som berörs av inspektionens verksamhet.

¹ Se prop. 1995/96:31 s. 31 och bet. 1995/96:UU3 s. 15 och 16.

Enligt regeringens bedömning kan detta ske genom att i stort sett samtliga företag som under en viss tidsperiod är föremål för ISP:s tillsyn eller tillståndsprövning enligt lagen om krigsmateriel eller tillsyn enligt lagen om produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd samt enligt lagen om inspektioner enligt FN:s konvention om förbud mot kemiska vapen omfattas av avgiftsskyldigheten.

Utskottet delar regeringens ståndpunkt att utformningen av fördelningen mellan de avgiftsskyldiga bör regleras på förordningsnivå.

Utskottet delar även regeringens ståndpunkt att inspektionens internationella stöd- och biståndsverksamhet till andra länders exportkontroll eller liknande bör undantas från avgiftssystemet eftersom denna verksamhet i allt väsentligt har sin grund i säkerhetspolitiska överväganden och inte är kopplad till någon åtgärd eller motprestation från inspektionens sida.

Inspektionen bör vad gäller den här sortens verksamhet eftersträva andra finansieringslösningar, t.ex. finansiering från EG-kommissionen.

Utskottet konstaterar avslutningsvis att ändringarna innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får bemyndigande att meddela föreskrifter om avgifterna.

Utskottet tillstyrker, med det ovan anförda, lagförslagen och föreslår således att propositionens yrkanden bifalls.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

*Proposition 2007/08:166 Nytt avgiftssystem för finansiering av
Inspektionen för strategiska produkter:*

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1992:1300) om krigsmateriel,
2. lag om ändring i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd,
3. lag om ändring i lagen (1994:118) om inspektioner enligt Förenta nationernas konvention om förbud mot kemiska vapen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1300) om krigsmateriel

Härigenom föreskrivs att 22 § lagen (1992:1300) om krigsmateriel ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*22 §¹

För att täcka statens kostnader för Inspektionen för strategiska produkter skall den som har tillstånd att tillverka krigsmateriel enligt denna lag eller den som tillverkar produkter som omfattas av inspektionens tillsyn enligt 12 § lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd årligen betala en avgift, om det fakturerade värdet av tillverkarens sålda produkter av dessa slag under året överstiger 2 500 000 kr. Inspektionen bestämmer avgiften efter ett för samtliga avgiftsskyldiga lika förhållande till det fakturerade värdet.

Inspektionen för strategiska produkter får ta ut en avgift för tillsyn eller tillståndsprövning enligt denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana avgifter.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

2. Äldre bestämmelser tillämpas fortfarande i fråga om årliga avgifter för år 2008.

¹ Senaste lydelse 2000:1066.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd

Härigenom föreskrivs att 12 och 25 §§ samt rubriken närmast före 12 § lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Årlig avgift och deklarationer

Avgift och deklarationer

12 §

Föreskrifter om skyldighet för tillverkare av produkter som avses i denna lag att betala årliga avgifter för att täcka statens kostnader för Inspektionen för strategiska produkter finns i 22 § lagen (1992:1300) om krigsmateriel.

Inspektionen för strategiska produkter får ta ut en avgift för tillsyn enligt denna lag.

Den som är avgiftsskyldig skall varje år lämna en deklaration till inspektionen med de uppgifter som behövs för att bestämma avgifterna, enligt de närmare föreskrifter som regeringen meddelar.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana avgifter.

Den som är avgiftsskyldig ska varje år lämna en deklaration till inspektionen med de uppgifter som behövs för att bestämma avgifterna, enligt de närmare föreskrifter som regeringen meddelar.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från deklarationsskyldigheten.

25 §

Beslut av en annan myndighet än regeringen att återkalla ett tillstånd får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller en myndighets beslut enligt 14, 16 och 24 §§.

Beslut av en annan myndighet än regeringen att återkalla ett tillstånd får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller en myndighets beslut enligt 12 § första stycket, 14, 16 och 24 §§.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Andra förvaltningsbeslut enligt rådets förordning (EG) nr 1334/2000 eller enligt denna lag får inte överklagas.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

2. Äldre bestämmelser tillämpas fortfarande i fråga om årliga avgifter för år 2008.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:118) om inspektioner enligt Förenta nationernas konvention om förbud mot kemiska vapen

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1994:118) om inspektioner enligt Förenta nationernas konvention om förbud mot kemiska vapen ska införas två nya paragrafer, 5 a och 5 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 a §

Den myndighet som regeringen utser enligt 2 § får ta ut en avgift för tillsyn enligt denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana avgifter.

5 b §

Beslut av en myndighet enligt 5 a § första stycket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.